

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

แถลงการณ์

11 เมษายน 2560

AMNESTY
INTERNATIONAL

แอมเนสตี้เรียกร้องจีนเปิดเผยตัวเลขที่แท้จริงของการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศ

- ในปี 2559 มีการประหารชีวิต 1,032 กรณีทั่วโลก ซึ่งลดลง 37% จากปี 2558 (1,634 กรณี)
- ห้าประเทศที่มีการประหารชีวิตมากสุดในโลก คือ อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย อิรัก ปากีสถาน และ จีน
- นับเป็นครั้งแรกที่สหรัฐอเมริกาไม่ได้หนึ่งในห้าประเทศที่ประหารชีวิตมากสุดในโลกนับแต่ปี 2549 โดยมีจำนวนการประหารชีวิตต่ำสุดนับแต่ปี 2534
- การสอบสวนกรณีของจีนทำให้ข้ออ้างว่ามีความเปิดเผยด้านข้อมูลมีความน่าเชื่อถือน้อยลง
- ข้อมูลที่ถูกเปิดเผยชี้ให้เห็นว่ามีการสังหารประชาชนอย่างแพร่หลายของรัฐในเวียดนาม

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเปิดเผยรายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิตทั่วโลก ประจำปี 2559 ซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ในวันนี้อย่างรวดเร็ว ทางการจีนยังคงประหารชีวิตประชาชนหลายพันคนต่อปี โดยข้อมูลการใช้โทษประหารชีวิตดังกล่าวยังคงถูกเก็บเป็นความลับของทางการ

การตรวจสอบข้อเท็จจริงในเชิงลึกครั้งล่าสุดของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลชี้ให้เห็นว่าทางการจีนยังคงเก็บข้อมูลการประหารชีวิตเป็นความลับและซับซ้อนเพื่อปกปิดจำนวนการประหารชีวิตในประเทศที่สูงจนน่ากลัว แม้ที่ผ่านมาจะอ้างว่ากระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างโปร่งใสก็ตาม

ในปี 2559 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการประหารชีวิตประชาชนทั้งสิ้นจำนวน 1,032 คน โดยจำนวนการประหารชีวิตประชาชนในประเทศจีนมากกว่าจำนวนการประหารชีวิตของประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกรวมกันเสียอีก ในขณะที่สหรัฐฯ ใช้โทษประหารชีวิตต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ในปี 2559

ซาลิล เช็ตตี เลขาธิการ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเผยว่า จีนต้องการเป็นผู้นำในเวทีโลก แต่ในกรณีการใช้โทษประหารชีวิต จีนถือว่าเป็นผู้นำโลกได้อย่างแน่นอน เพราะได้ประหารชีวิตประชาชนในแต่ละปีมากกว่าประเทศใด ๆ ในโลก

“รัฐบาลจีนยอมรับว่าตัวเองนั้นล้มเหลวในแง่ของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม หากแต่ยังคงเดินหน้าปกปิดข้อมูลจำนวนการประหารชีวิตที่แท้จริง ถึงเวลาแล้วที่จีนจะต้องเลิกปกปิดข้อมูลที่เป็นความลับอันร้ายแรงนี้และทำให้ระบบการใช้โทษประหารชีวิตเปิดเผยชัดเจนขึ้น”

“ยังมีไม่กี่ประเทศในโลกที่มีการประหารชีวิตประชาชนในวงกว้าง ประเทศส่วนใหญ่ในโลกไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐใช้อำนาจพรากชีวิตผู้คน มีเพียงสี่ประเทศในโลกเท่านั้นที่มีส่วนรับผิดชอบต่อ 87% ของการประหารชีวิตทั้งหมดในโลกเท่าที่บันทึกได้ ดังนั้นโทษประหารชีวิตคงจะหมดไปอีกไม่นาน ”

ข้ออ้างความโปร่งใสที่ “บิดเบือน” ของจีน

การตรวจสอบข้อเท็จจริงของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลพบว่ามีข้อมูลการประหารชีวิตหลายร้อยกรณีที่ไม่ได้ถูกรวบรวมไว้ในฐานข้อมูลออนไลน์ของศาลแห่งชาติ แม้ก่อนหน้านั้นทางการจีนจะอ้างว่าเป็นมาตรการ “ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่นำไปสู่การเปิดเผย” และจีนมักอ้างว่าฐานข้อมูลดังกล่าวเป็นหลักฐานยืนยันว่าไม่มีความลับที่ต้องปกปิดในระบบยุติธรรมของตน

ฐานข้อมูลของจีนมีข้อมูลเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับการกำหนดโทษประหารชีวิตกว่าหลายพันกรณีซึ่งเป็นตัวเลขที่แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลคาดการณ์ว่าได้เกิดขึ้นในแต่ละปีในจีน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลจีนยังคงเก็บงำตัวเลขจำนวนผู้ต้องโทษประหารชีวิตและผู้ถูกประหารในประเทศของตนเป็นความลับ

จีนจัดข้อมูลเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตส่วนใหญ่ให้เป็น “ความลับของชาติ” ตามอำนาจของรัฐที่มีอยู่กว้างขวางภายใต้กฎหมายความลับในจีน จีนสามารถจัดให้ข้อมูลใดๆ แทบทุกอย่างเป็นความลับทางราชการได้

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลพบรายงานข่าวจากสื่อสาธารณะว่ามีประชาชนอย่างน้อย 931 คนถูกประหารชีวิตระหว่างปี 2557-2559 (ซึ่งนี่เป็นเพียงส่วนเล็กๆ ของการประหารชีวิตที่เกิดขึ้นทั้งหมด) ในขณะที่ฐานข้อมูลของรัฐบาลระบุไว้ว่ามีเพียง 85 กรณีเท่านั้น

ฐานข้อมูลของรัฐยังไม่ครอบคลุมพลเมืองต่างชาติที่ต้องโทษประหารชีวิตในคดีอาชญากรรม แม้มีรายงานข่าวของสื่อมวลชนว่ามีชาวต่างชาติอย่างน้อย 11 คนที่ถูกประหารชีวิต นอกจากนี้ยังไม่ครอบคลุมอีกหลายคดีที่เกี่ยวข้องกับ “การก่อการร้าย” และความผิดด้านยาเสพติด

“รัฐบาลจีนใช้นโยบายเปิดเผยข้อมูลเพียงบางส่วน และใช้วิธีการยืนยันที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ เพื่ออ้างว่ามีความก้าวหน้าในการลดจำนวนการประหารชีวิตลง แต่ในขณะเดียวกัน กลับเก็บข้อมูลเหล่านั้นไว้เป็นความลับแทบจะเบ็ดเสร็จ นับเป็นการจงใจบิดเบือนข้อมูลอย่างแท้จริง”

“ต้องถือว่าจีนเป็นประเทศที่อยู่นอกรีตของประชาคมโลกในแง่ของการใช้โทษประหารชีวิต กล่าวคือ ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานกฎหมายระหว่างประเทศ และยังปฏิเสธต่อคำร้องขอข้อมูลขององค์การสหประชาชาติที่ต้องการทราบว่า มีจำนวนผู้ถูกประหารชีวิตกี่คน” ซาลิกกล่าว

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ความเสี่ยงที่ประชาชนจะถูกประหารชีวิตเนื่องจากความผิดที่ตนเองไม่ได้กระทำ ส่งผลให้เกิดความหวาดกลัวมากขึ้นในสาธารณชนของจีน ในเดือนธันวาคม 2559 ศาลประชาชนสูงสุดได้กลับคำพิพากษาซึ่งเดิมเคยพิพากษาว่าบุคคลนั้นมีความผิด นับเป็นคดีที่ทำให้เกิดการทำให้เสื่อมเสียต่อความยุติธรรมครั้งสำคัญ และเป็นเหตุให้มีการประหารชีวิตที่ไม่ถูกต้องในคดีของ นี ชูบิน (Nie Shubin) ซึ่งถูกประหารชีวิตไปเมื่อ 21 ปีก่อนหน้านี้ ขณะที่เขามีอายุ 20 ปี ในปี 2559 ศาลจีนมีคำตัดสินว่าจำเลยสี่คนที่ต้องโทษประหารชีวิตเป็นผู้บริสุทธิ์ และได้ยกเลิกการกำหนดโทษประหารชีวิตกับพวกเขา

สภาพการประหารชีวิตที่น่าตกใจของเวียดนามถูกเปิดเผย

ข้อมูลที่ได้รับการเปิดเผยใหม่ชี้ให้เห็นว่ามีการประหารชีวิตประชาชนสูงชันในประเทศมาเลเซียและเวียดนาม โดยสูงกว่าที่เคยคาดคิดไว้มาก

ข้อมูลจากประเทศเวียดนามซึ่งมีการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรก เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2560 เผยให้เห็นว่าเวียดนามได้กลายเป็นประเทศที่ประหารชีวิตประชาชนมากเป็นอันดับสามของโลกในช่วงสามปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นข้อมูลที่เราไม่เคยทราบกันมาก่อน โดยมีการประหารชีวิตประชาชน 429 คนระหว่างวันที่ 6 สิงหาคม 2556 ถึง 30 มิถุนายน 2559 มีเพียงจีนและอิหร่านเท่านั้นที่มีการประหารชีวิตบุคคลมากกว่าเวียดนามในช่วงเวลาดังกล่าว แต่รายงานจากกระทรวงความมั่นคงสาธารณะของเวียดนามไม่ได้แจกแจงจำนวนการประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในปี 2559

“ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การประหารชีวิตประชาชนในเวียดนามนับว่าน่าตกใจอย่างยิ่ง แนวโน้มการประหารชีวิตเช่นนี้ขัดแย้งโดยสิ้นเชิงกับความพยายามปฏิรูปโทษประหารชีวิตที่ผ่านมา เราสงสัยว่ายังมีประชาชนอีกมากมายเพียงใดที่ต้องโทษประหารชีวิตโดยที่โลกไม่มีโอกาสได้รับรู้” ซาลิกกล่าว

การเก็บข้อมูลเป็นความลับเช่นนี้เกิดขึ้นในมาเลเซียเช่นกัน แต่จากแรงกดดันของของรัฐบาลเมื่อปี 2559 ส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลว่ามีผู้ต้องโทษประหารชีวิตอยู่กว่า 1,000 คน โดยเฉพาะปี 2559 อย่างเดียว มีการประหารชีวิตประชาชน 9 คน ซึ่งมากกว่าที่เคยคิดไว้มาก

ในขณะเดียวกันนี้ ความคิดที่จะนำโทษประหารชีวิตมาใช้กับความผิดทางอาญายังคงเกิดขึ้นในประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ ฟิลิปปินส์ได้หาทางจะรื้อฟื้นการใช้โทษประหารชีวิตอีกครั้ง (หลังจากเลิกใช้ไปเมื่อปี 2549) และมัลดีฟส์ก็ขู่จะประหารชีวิตประชาชนหลังจากไม่ประหารใครเลยมากกว่า 60 ปี

สหรัฐฯ ตกจากการเป็นประเทศห้าอันดับแรกเป็นครั้งแรกนับแต่ปี 2549

นับเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี 2549 และเป็นครั้งที่สองนับแต่ปี 2534 ที่สหรัฐฯ ไม่ได้เป็นหนึ่งในห้าประเทศที่ประหารชีวิตประชาชนมากสุดในโลก

จำนวนการประหารชีวิต (20 กรณี) ในปี 2559 นับเป็นจำนวนต่ำสุดเท่าที่บันทึกได้ในหนึ่งปีนับแต่ปี 2534 ครั้งหนึ่งของปี 2539 และต่ำกว่าปี 2542 ถึงเกือบห้าเท่า จำนวนการประหารชีวิตได้ลดลงทุกปีนับแต่ปี 2552 ยกเว้นปี 2555 ซึ่งมีตัวเลขอยู่ในระดับเดียวกัน

จำนวนการกำหนดโทษประหารชีวิต (32 กรณี) นับว่าต่ำสุดตั้งแต่ปี 2516 เป็นสัญญาณชัดเจนว่าผู้พิพากษา พนักงานอัยการ และคณะลูกขุน ต่างไม่ต้องการใช้โทษประหารชีวิตในการตัดสินความยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ต้องโทษประหารชีวิตในสหรัฐฯ อยู่อีก 2,832 คน

ขณะที่ประเด็นซึ่งเป็นที่ถกเถียงได้เปลี่ยนไปอย่างชัดเจน การลดลงของการประหารชีวิตส่วนหนึ่งเป็นเพราะการร้องต่อศาลให้ตรวจสอบขั้นตอนการชดเชยเพื่อประหารชีวิต และการร้องให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของสารเคมีที่ใช้ในหลายรัฐ อย่างไรก็ตาม หากมีทางออกต่อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการชดเชยเพื่อประหารชีวิต น่าจะทำให้จำนวนการประหารชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในปี 2560 เริ่มจากรัฐอาร์คันซอในเดือนเมษายนนี้

ในปี 2559 มีรัฐเพียงห้าแห่งในสหรัฐฯ ที่ประหารชีวิตประชาชน ได้แก่ แอลาบามา (2) ฟลอริดา (1) จอร์เจีย (9) มิสซูรี (1) เท็กซัส (7) โดยเฉพาะเท็กซัสกับจอร์เจียมีการประหารชีวิตประชาชนมากถึง 80% ของประเทศในปี 2559 ในเวลาเดียวกัน รัฐต่าง ๆ 12 แห่งรวมทั้งอาร์คันซอซึ่งแม้จะยังไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่ก็ไม่ได้ประหารชีวิตใครเลยอย่างน้อยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

“การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐฯ ถือว่าต่ำสุดนับแต่ช่วงต้นทศวรรษของปีค.ศ. 1990 แต่เรายังคงต้องต่อสู้ต่อไปเพื่อรักษาระดับนี้ไว้ การประหารชีวิตที่เป็นผลจากความต้องการแก้แค้นอาจกลับมาอีกในปี 2560 การกำหนดให้มีการประหารชีวิตหลายกรณีในช่วงเวลา 10 วันในรัฐอาร์คันซอในช่วงเดือนเมษายนนี้ นับเป็นเรื่องที่น่าตกใจ และเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่าภาพรวมดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว”

“การลดลงอย่างต่อเนื่องของการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐฯ นับเป็นสัญญาณแห่งความหวังสำหรับนักกิจกรรมซึ่งได้ร่วมมรณงค์มาอย่างยาวนานเพื่อยุติการใช้โทษประหารชีวิต การถกเถียงเริ่มเปลี่ยนประเด็นไปอย่างชัดเจน นักการเมืองควรหลีกเลี่ยงการใช้วาทศิลป์ที่ว่า “การเอาจริงเอาจังกับอาชญากรรม” ซึ่งที่ผ่านมาส่งผลให้จำนวนการประหารชีวิตพุ่งสูงขึ้นมากในช่วงทศวรรษ 1980 และ 1990 หากแต่โทษประหารชีวิตไม่มีทางจะช่วยให้ใครปลอดภัยมากขึ้น

มีอยู่ห้ารัฐซึ่งยังมีการประหารชีวิตประชาชนในปีที่ผ่านมา นับว่าเป็นรัฐที่ล้าหลัง ซึ่งไม่เพียงทำตัวต่อต้านกระแสของประเทศ แต่ยังรวมถึงกระแสในภูมิภาคด้วย เป็นเวลาแปดปีมาแล้วที่สหรัฐฯ กลายเป็น

ประเทศที่ยังมีตัวเลขโดดเด่นอย่างน่าอัศจรรย์ เพราะเป็นเพียงประเทศเดียวในทวีปอเมริกาที่ยังคงประชากรชีวิต
ประชาชนอยู่” ซาลิลกล่าว

แนวโน้มหลักในปี 2559

- การลดลงของการประหารชีวิตทั่วโลก ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการลดลงของการประหารชีวิตในอิหร่าน (ลดลง 42% จากการประหารชีวิตอย่างน้อย 977 กรณี เหลืออย่างน้อย 567 กรณี) และปากีสถาน (ลดลง 73% จาก 326 กรณีเหลือ 87 กรณี)
- ในทวีปแอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา มีข้อมูลการประหารชีวิตลดลงในขณะที่จำนวนการกำหนดโทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้นกว่าสองเท่า ส่วนใหญ่เป็นเพราะการเพิ่มขึ้นอย่างมากของการใช้โทษประหารชีวิตในไนจีเรีย
- ในทวีปตะวันออกกลางและทวีปแอฟริกาเหนือ จำนวนการประหารชีวิตลดลง 28% แต่อิหร่านและซาอุดีอาระเบียยังคงเป็นประเทศที่ประหารชีวิตประชาชนมากที่สุดในภูมิภาค
- มีสองประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทุกประเภท (เบนินและนาอูรู) ส่วนนี้ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทั่วไปเท่านั้น

////